

สำรวจความต้องการของชาวตลาด
ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด ตลาดเทศบาลตำบลนาทวี

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาทวี
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสงขลา

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาทวี
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสงขลา

สำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ปีการศึกษา 2565

สำรวจความต้องการของชาวตลาด
ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด ตลาดเทศบาลตำบลนาทวี

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาทวี
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสงขลา

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาทวี
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสงขลา

สำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ปีการศึกษา 2565

บทคัดย่อ

ชื่อวิจัย	สำรวจความต้องการของชาวตลาด ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด ตลาดเทศบาลตำบลนาหว้า
ผู้วิจัย	นางพัทธยา โชติรัตน์ , นางสาวฉันทกานต์ ทองจันทร์, นางสาวหทัยทิพย์ ช้างมณี, นางสาวกชกร จุลพันธ์
ที่ปรึกษาวิจัย	นางสาวนิตยา จิตภักดี, นางอุทัยวรรณ บำรุงชาติ, นางสุนิตย์ ไชยถาวร
สถานศึกษา	ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาหว้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจความต้องการของชาวตลาด ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด ตลาดเทศบาลตำบลนาหว้า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พ่อค้าแม่ค้าและประชาชนทั่วไปที่มาใช้บริการของตลาดเทศบาลตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดสงขลา จำนวน ๕๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสำรวจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า พ่อค้าแม่ค้าและประชาชนทั่วไปที่มาใช้บริการของตลาดเทศบาลตำบลนาหว้า อำเภอ นาหว้า จังหวัดสงขลา เห็นด้วย หากมีการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชาวตลาด บริเวณตลาดเทศบาลตำบลนาหว้า ซึ่ง จะช่วยให้พ่อค้า / แม่ค้า ผู้มาซื้อของในตลาด ผู้แวะพักหรือผู้ที่มาธุระในตลาด ได้มีที่นั่งพัก และหนังสือที่ หลากหลายให้เลือกอ่านระหว่างรอได้ ทำให้ให้ตลาดมีสีสัน มีจุดให้บริการความรู้และความเพลิดเพลินแก่ผู้มา ใช้บริการบริเวณตลาดเทศบาลตำบลนาหว้า

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้ ความกรุณา ช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษาอย่างดียิ่ง จาก นางสาวนิตยา จิตภักดี ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอนาทวี นางอุทัยวรรณ บำรุงชาติ ครูชำนาญการพิเศษ และนางสุนิตย์ ไชยถาวร ครูชำนาญการพิเศษ ซึ่งได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ ให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของท่านและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณข้าราชการครูและบุคลากร กศน. อำเภอนาทวี ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัย ฉบับนี้ ให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการทำงานวิจัย จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ เทศบาลตำบลนาทวี เจ้าหน้าที่ดูแลตลาด พ่อค้าแม่ค้าและประชาชนทั่วไปที่มาใช้บริการ ของตลาดเทศบาลตำบลนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ที่กรุณาเสียสละเวลาให้สัมภาษณ์พูดคุยและตอบ แบบสำรวจประกอบการจัดทำรายงานการวิจัย

คุณค่าและประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ ขอมอบแต่ประชาชนชาวตลาด ที่เห็นคุณค่าของการอ่านและมีจุดประสงค์ร่วมกันในการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้เล็กๆเกิดขึ้นในตลาด เพื่อร่วมกันส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ ให้เกิดขึ้นในชุมชน

คณะผู้จัดทำวิจัย กลุ่มงานการศึกษาตามอัธยาศัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญ (ต่อ)	ง
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ความสำคัญของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
กรอบแนวคิด	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
วัฒนธรรมการอ่าน	4
การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	5
ห้องสมุดเคลื่อนที่	5
ความหมายของตลาด	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากร	13
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	13
การสร้างเครื่องมือ	13
การเก็บรวบรวมข้อมูล	14
การวิเคราะห์ข้อมูล	14
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	15

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ	16
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ตามแบบสำรวจ	18
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	19
อภิปรายผล	19
ข้อเสนอแนะ	20
บรรณานุกรม	21
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	24
ภาคผนวก ข แบบสำรวจเพื่อการวิจัย	26
ภาคผนวก ค ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ	29
ประวัติย่อผู้วิจัย	31

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญและมีข้อสั่งการให้ขยายผล การส่งเสริมการอ่านการศึกษา เรียนรู้ตามอัธยาศัย ให้กับคนทุกเพศทุกวัย และได้น้อมนำพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการจัดให้มีห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด ซึ่งมีพระราชดำริมาตั้งแต่ ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ และ นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งการอ่าน นับเป็นส่วนสำคัญที่สุด ของการศึกษา และการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะโลกปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ประชากรของชาติจึงต้องมีความสามารถในการเรียนรู้ความเป็นไปของโลก เข้าใจถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงทั้งเรื่องของ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี สามารถเรียนรู้ปรับตัวเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง การศึกษาตามอัธยาศัย ถือเป็นส่วนหนึ่งของ การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) ที่เติมเต็มความต้องการของปัจเจกที่ต้องการเรียนรู้ ประสบการณ์ต่างๆ นอกเหนือการเรียนในระบบโรงเรียน โอกาสของการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเกิดขึ้นในสถานที่ต่างๆ จาก สื่อต่างๆ ที่จะทำให้ประชาชนได้รู้เท่าทันโลก สามารถพัฒนาตนเองสร้างสมดุลในการใช้ชีวิตได้อย่างพอเพียงและมีคุณภาพ

งานการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาทวี ได้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ โดยได้ประสานงานกับเทศบาลตำบลนาทวี ในการจัดหาพื้นที่บริเวณตลาดเทศบาลตำบลนา ทวี ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด จนกระทั่งเกิดสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ระบาดหนัก ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ต่อเนื่องถึง ๒๕๖๕ ทำให้เทศบาลตำบลนาทวี ประกาศปิดตลาด ปิดห้องสมุด เคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด และต่อมาเทศบาลตำบลนาทวี มีการเลือกตั้งผู้บริหารใหม่ตามวาระ และประชาชนได้เลือกทีม บริหารชุดใหม่ ทำให้การสื่อสารระหว่างหน่วยงาน กศน.อำเภอนาทวี และเทศบาลตำบลนาทวี ไม่ต่อเนื่อง และต่อเนื่อง จากนั้น เทศบาลตำบลนาทวี ได้ประกาศปิดตลาดอีกครั้งเพื่อซ่อมปรับปรุงอาคารทั้งหมด ห้องสมุดสำหรับชาวตลาดจึงถูก รื้อขนย้ายวัสดุครุภัณฑ์ทั้งหมดออก ตลอดทั้งร้านค้าแผงลอยต่างๆต้องย้ายออกมาใช้เต็นท์นอกอาคาร พื้นที่ของห้องสมุด จึงไม่สามารถเปิดให้บริการได้เป็นเวลาหลายเดือน และหลังจากตลาดซ่อมปรับปรุงเสร็จแล้ว เทศบาลไม่ได้แจ้งให้ทราบถึง กำหนดการที่จะให้เปิดห้องสมุดอีกครั้ง และเพื่อให้ทีมบริหารเทศบาลตำบลนาทวีชุดใหม่ เห็นถึงความต้องการของชาว ตลาด และสนับสนุนการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชาวตลาดอีกครั้ง งานการศึกษาตามอัธยาศัยจึงได้จัดทำแบบสำรวจ เรื่อง สำรวจความต้องการของชาวตลาด ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด ตลาดเทศบาลตำบลนาทวี ขึ้น เพื่อนำผลการสำรวจเป็นข้อมูลสนับสนุนในการขอจัดตั้งห้องสมุดต่อทีมบริหารเทศบาลตำบลนาทวีชุดใหม่ ว่าประชาชน ชาวตลาดยังต้องการให้มีห้องสมุดสำหรับชาวตลาดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อสำรวจความต้องการของชาวตลาด ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด ตลาดเทศบาลตำบลนาทวี

ความสำคัญของการวิจัย

เพื่อสำรวจความต้องการของชาวตลาด ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด ตลาดเทศบาลตำบลนาทวี หากชาวตลาดส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดตั้งห้องสมุดอีกครั้ง ผลการสำรวจก็จะเป็นข้อมูลเสนอต่อเทศบาลตำบลนาทวี ได้เห็นความต้องการของประชาชนชาวตลาด และให้การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาดไว้บริการแก่ประชาชน และร่วมขับเคลื่อนห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาดให้พัฒนาและมีความพร้อมในการให้บริการต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง เพื่อสำรวจความต้องการของชาวตลาด ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด ตลาดเทศบาลตำบลนาทวี แบ่งขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในพื้นที่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ พ่อค้าแม่ค้าและประชาชนทั่วไป ที่มาใช้บริการของตลาดเทศบาลตำบลนาทวี

อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา จำนวน ๕๐ คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ คือ แบบสำรวจความต้องการของชาวตลาด
 - 3.2 ตัวแปรตาม คือ ความต้องการของชาวตลาดในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประชาชนชาวตลาดเห็นคุณค่าและความสำคัญของการอ่าน
2. ประชาชนชาวตลาดต้องการให้มีการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด ตลาดเทศบาลตำบลนาทวี
3. เทศบาลตำบลนาทวี เห็นคุณค่าของการมีห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาดไว้บริการแก่ประชาชน
4. ได้มีการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาดที่มีความพร้อมในการให้บริการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ห้องสมุด หมายถึง สถานที่ให้บริการหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ ต่าง ๆ ที่มีการจัดไว้อย่างเป็นระบบ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการในการอ่านและการศึกษาหาความรู้

ห้องสมุดเคลื่อนที่ หมายถึง การให้บริการการอ่านหนังสือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ นอกสถานที่ ของห้องสมุดประชาชนอำเภอนาทวี

ชาวตลาด หมายถึง พ่อค้าแม่ค้าและประชาชนทั่วไป ที่มาใช้บริการของตลาดเทศบาลตำบลนาทวี

ห้องสมุดสำหรับชาวตลาด หมายถึง ห้องสมุดที่จัดตั้งขึ้นมุมใดมุมหนึ่งของตลาด โดยความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ เช่น กศน.อำเภอ นาทวี เทศบาลตำบลนาทวี พ่อค้าแม่ค้าชาวตลาดและประชาชนทั่วไป เพื่อให้แม่ค้า พ่อค้า ชาวตลาดและคนที่มาจับจ่ายซื้อของในตลาดได้ใช้บริการอ่านระหว่างรอการจับจ่ายซื้อของ โดยใช้พื้นที่ตามความเหมาะสม มีหนังสือสิ่งพิมพ์ มีชั้นวางหนังสือและมีที่สำหรับนั่งอ่าน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอรายละเอียดตามหัวข้อวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. วัฒนธรรมการอ่าน
2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
3. ห้องสมุดเคลื่อนที่
4. ความหมายของตลาด
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. วัฒนธรรมการอ่าน

วัฒนธรรมในทางมานุษยวิทยาให้ความหมายในแง่ว่า "กลุ่มคนเขาปฏิบัติกันอย่างไรพวกเขาพักททายและสื่อสารกันอย่างไร พวกเขาแต่งตัว กินอาหาร ทำงาน และพักผ่อนหย่อนใจกันอย่างไร วัฒนธรรมคือสิ่งที่เราทำเหมือนๆ กัน เป็นภาพรวมในสถานะที่เป็นกลุ่มคนชุมชนมีค่านิยม ความเชื่อ และรูปแบบพฤติกรรมในลักษณะเดียวกัน Magara (2005) อธิบายความหมายของ "วัฒนธรรมการอ่าน" เอาไว้ว่า คือที่ที่การอ่านเป็นค่านิยมและความชื่นชอบอย่างสูงในสังคม และเป็นพื้นที่ที่การอ่านไม่ใช่เกิดขึ้นแค่ในโรงเรียนเท่านั้น หากแต่เป็นการปฏิบัติกันทั่วไปในทุกๆ ด้านของชีวิตเราทุกคน Baier, Davis & Hart (2010) ระบุว่า สิ่งชี้วัดว่าสังคมมีวัฒนธรรมการอ่าน(หนังสือ)นอกจากสมาชิกทุกระดับจะกระตือรือร้นที่จะอ่านแล้ว คนในชุมชนยังพูดกันเกี่ยวกับหนังสือที่พวกเขาอ่าน พูดถึงเรื่องราวในหนังสือและแนะนำให้กันและกันอ่าน และที่สำคัญ ทุกคนศรัทธาและเห็นคุณค่าที่ได้รับจากการอ่าน(หนังสือ) จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งมีแนวทางหลักในการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยมุ่งสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน มีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่าน ตั้งแต่วัยเด็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัย ควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชน ประชาชน และสื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย รวมถึงส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อนำทุนทางสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ ซึ่ง สปร. ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนา 4 ด้าน คือ พัฒนาแหล่งบริการความรู้ กระตุ้นความคิดและการสร้างสรรค์ของประชาชน การบ่มเพาะคนรุ่นใหม่ การสร้างต้นแบบและพัฒนาเครือข่าย การขยายผลและพัฒนา

ระบบบริหารองค์กร สอร. จึงได้กำหนดกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์คือ การขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้ การพัฒนาและขยายผลแหล่งเรียนรู้ต้นแบบที่เน้นปลูกฝังการรักการอ่าน ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การคิด การเรียนรู้ และการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อขยายผลและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืน (สำนักงานอุทยานการเรียนรู้, 2569)

2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน (Reading Promotion Activities Preparing) การอ่านเป็นกระบวนการพัฒนาความคิด ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สร้างเสริมประสบการณ์ และมุมมองใหม่ๆ นำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต อีกทั้งยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์หรือเพื่อ การพักผ่อนหย่อนใจได้อีกด้วย ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็กและเยาวชน ผ่านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดในรูปแบบต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ใช้ห้องสมุดหรือผู้คนที่ทั่วไปสนใจและได้เห็นความสำคัญของการอ่าน ได้ใช้ ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมากขึ้นซึ่งจะนำไปสู่การอ่านและ มีนิสัยรักการอ่าน (สิรินาฏ, 2559)

สมใจ พุทธบุญพจน์ (2528) วิจัยเรื่อง ผลของการส่งเสริมการอ่านต่อความ สนใจในการอ่าน และเข้าใช้ห้องสมุดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านโดยวิธีต่าง ๆ ได้แก่ การเล่าเรื่องหนังสือ การสนทนาเรื่อง การ เลือกรับและประโยชน์ของการอ่าน การแสดงหนังสือที่น่าสนใจของห้องสมุด การสนทนาแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือ มีการใช้ห้องสมุด และมีอัตราการยืมหนังสือเพิ่มขึ้น เพราะกิจกรรม ส่งเสริมการอ่านสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การอ่านและการเข้าใช้ห้องสมุดของนักเรียน คือ ท าให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ะหว่างกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบรรณารักษ์กับนักเรียน และสร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่ ห้องสมุด เป็นผลท าให้นักเรียนมีความสนใจในการอ่านสูงขึ้น

3. ห้องสมุดเคลื่อนที่

ห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาดตามพระราชดำริ ฯ เป็นโครงการตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงเน้นหลักการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างวัฒนธรรมการอ่าน ให้ชุมชนชาวตลาดได้มีหนังสืออ่านเป็นประจำ และทรงเล็งเห็นช่องทางในการพัฒนาอาชีพสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ได้มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จัดหาหมุดโตมุดหนึ่งในตลาดจัดเป็นห้องสมุดประชาชนสำหรับชาวตลาด เพื่อให้คนที่มาจับจ่ายซื้อของในตลาดและแม่ค้า พ่อค้า ในตลาดระหว่างรอการจับจ่ายซื้อของได้อ่านหนังสือ ซึ่งส่วนหนึ่งจะเป็นหนังสือที่เกี่ยวกับเรื่องอาชีพของตัวเอง เพื่อจะได้เสริมอาชีพของตัวเองให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้นระหว่างรอลูกค้ามาซื้อของด้วย

3.1 ความหมายของห้องสมุดเคลื่อนที่

ห้องสมุดเคลื่อนที่ (Mobile library) เป็นบริการสารสนเทศเคลื่อนที่ นับเป็นการจัดบริการในเชิงรุก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการอ่าน และการให้ความรู้และความบันเทิงแก่ผู้ที่อยู่ห่างไกลจากแหล่งข้อมูล โดยนำทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ เกมส์ ของเล่น ฯลฯ ไปยังชุมชนด้วยพาหนะ ประเภทต่างๆ เช่น รถ รถไฟ เรือ ฯลฯ หรือบางแห่งอาจใช้วิธีการเดินทางด้วยเท้าในกรณีที่สามารถเข้าถึงด้วยพาหนะอื่น

การดำเนินการห้องสมุดเคลื่อนที่ สามารถใช้วัสดุ อุปกรณ์ประเภทต่างๆ บรรจุทรัพยากรสารสนเทศ เคลื่อนย้ายไปยังสถานที่ต่างๆ เช่น กล่องหนังสือ ถุงหนังสือ ยามหนังสือ กระเป๋าหนังสือ เป็นต้น

ส่วนใหญ่ การดำเนินการห้องสมุดเคลื่อนที่ของประเทศไทยอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานด้านการศึกษาของรัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งเป็นงานบริการประเภทหนึ่งของห้องสมุดประชาชน ยิ่งกว่านั้น ปัจจุบันห้องสมุดของมหาวิทยาลัย ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ รวมทั้งชมรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ได้ให้ความสำคัญกับห้องสมุดเคลื่อนที่ มีการจัดโครงการหลายโครงการที่เข้าข่ายห้องสมุดเคลื่อนที่

การดำเนินงานห้องสมุดเคลื่อนที่ที่จะประสบผลสำเร็จได้นั้น หน่วยงานที่ดำเนินการ ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งกลุ่มบุคคลหรือบุคคลที่เป็นผู้นำชุมชน เช่น พระ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น สำหรับการขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานเอกชน อาจเป็นการขอรับการสนับสนุนพาหนะ วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณในการดำเนินงาน

การจัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ เป็นการจัดบริการโดยใช้แนวคิดทั้งงานห้องสมุดและศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งอาจจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสั้นๆ ร่วมไปกับงานบริการพื้นฐานของห้องสมุด เช่น บริการการอ่าน บริการยืม-คืน เป็นต้น นอกจากนี้ อาจเป็นการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้บริการในการออกให้บริการห้องสมุดเคลื่อนที่แต่ละครั้งด้วย

ความสำคัญของห้องสมุดเคลื่อนที่

ห้องสมุดเคลื่อนที่นับเป็นรูปแบบหนึ่งของการบริการความรู้สู่ชุมชน ที่มีความสำคัญในด้านต่างๆ ดังนี้

- เป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตแก่ประชาชน เพื่อพัฒนาตนเอง สังคมประเทศชาติต่อไป ทั้งนี้เพราะห้องสมุดเคลื่อนที่มีลักษณะเคลื่อนย้ายความรู้ไปสู่พื้นที่ต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวศึกษาสมัยใหม่ของรัฐ โดยเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวดที่ 4 มาตราที่ 25 ระบุไว้ว่า “ รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ และแหล่งเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ” (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542 : 14)

- เป็นการขยายโอกาสในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ ทำให้ประชาชนที่อยู่ห่างไกลความเจริญ การคมนาคมไม่สะดวก และด้อยโอกาสในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศได้มีโอกาสสามารถรับรู้ข่าวสารในสาขาวิชาการต่างๆ ได้มากขึ้น

- เป็นการส่งเสริมการอ่านให้ประชาชนได้รับความรู้ความเพลิดเพลินจากการอ่าน เห็นคุณค่าของการอ่าน และปลูกฝังนิสัยรักการอ่านรวมทั้งป้องกันการไม่รู้และการลืมการรู้หนังสือ

- เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเอง อันเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าของสังคมและประเทศชาติต่อไป

3.2 ประเภทของห้องสมุดเคลื่อนที่

ห้องสมุดเคลื่อนที่สามารถดำเนินการได้ในหลายลักษณะทั้งทางบกและทางน้ำ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพการคมนาคมหรือท้องถิ่นที่ชุมชนตั้งอยู่ เท่าที่ผ่านมาหน่วยงานหลายแห่งได้จัดห้องสมุดเคลื่อนที่ในลักษณะต่างๆ ห้องสมุดเคลื่อนที่บางแห่งยุติการดำเนินงานไปแล้ว บางแห่งยังคงดำเนินการอยู่ ซึ่งเป็นจุดด้อยของห้องสมุดเคลื่อนที่ ที่มักดำเนินการไม่ต่อเนื่อง ด้วยเหตุผลจากการขาดการเอาใจใส่ การขาดงบประมาณและบุคลากรในการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

3.2.1 ห้องสมุดเคลื่อนที่ทางน้ำ

เป็นการบริการที่มุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ริมน้ำ โดยใช้เรือเป็นพาหนะ หรือที่เรียกว่าห้องสมุดเรือหรือห้องสมุดลอยน้ำ เพื่อบริการแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตลุ่มน้ำหรือตามริมน้ำ เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่ริมน้ำ มีวิถีชีวิตและการเดินทางสัญจร โดยทางน้ำเป็นหลัก ปัจจุบันหน่วยงานที่จัดห้องสมุดเคลื่อนที่ที่น่าสนใจคือ

- เรือห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติ ดำเนินการโดยกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้รับความร่วมมือจากกองทัพเรือมอบเรือที่ปลดระวางการใช้งานแล้วและดัดแปลงเป็นห้องสมุดเคลื่อนที่ ทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการประกอบด้วยหนังสือหลากหลายประเภท วิทยุทัศน์และบทเรียนสำเร็จรูป บริการสารสนเทศที่จัดคือ บริการการอ่าน บริการยืม-คืน บริการจองหนังสือ ส่วนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้บริการนั้นมีหลายลักษณะ อาทิ การแข่งขันตอบปัญหาชิงรางวัล การวาดภาพ การแข่งขันการอ่านและการเขียน เป็นต้น

การให้บริการจะแล่นลอยลำไปให้บริการตามจุดต่างๆ ที่กำหนดไว้ ในแต่ละวันจอดให้บริการตาม ท่าที่กำหนด ทั้งนี้จะมีตาราง ประชาสัมพันธ์การให้บริการล่วงหน้า

- เรือนางนพมาศ ดำเนินการโดยกระทรวงศึกษาธิการ เป็นเรือขนาด 2 ชั้น รูปแบบของกิจกรรมการให้บริการแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะได้แก่เป็นห้องสมุดเคลื่อนที่และศูนย์การเรียนรู้เคลื่อนที่ทางน้ำ

การจัดบริการเรือนางนพมาศนั้น มีการจัดทรัพยากรสารสนเทศหลายประเภท โดยเน้นหนังสือที่มีเนื้อหาสอดคล้อง กับชีวิตประชาชนริมน้ำที่เกี่ยวกับด้านสุขภาพอนามัย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น กฎหมายแรงงาน กฎหมายครอบครัว กฎหมายที่ดิน เป็นต้น รวมทั้งหนังสือด้านประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของกรุงเทพมหานคร วัฒนธรรม ประเพณี และอารยธรรมแถบลุ่มน้ำ นอกจากนี้มีสื่อวิทยุทัศน์ประเภทวิทยุทัศน์ และแถบเสียงที่มีเนื้อหาส่งเสริมด้านอาชีพ สารคดี ธรรมะและบันเทิง

3.2.2 ห้องสมุดเคลื่อนที่ทางบก

เป็นการจัดห้องสมุดเคลื่อนที่โดยใช้รถประเภทต่างๆ เป็นพาหนะให้บริการเคลื่อนที่ไปตามชุมชนในท้องที่ต่างๆ ทั้งในชนบทและในเขตเมือง เช่น ชุมชนแออัด เขตก่อสร้าง โรงงาน เป็นต้น ห้องสมุดเคลื่อนที่ทางบกที่น่าสนใจคือ

- รถห้องสมุดศูนย์การเรียนรู้เคลื่อนที่ เป็นห้องสมุดเคลื่อนที่ที่ใช้รถประจำทางขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพเป็นพาหนะ และดำเนินการโดยกระทรวงศึกษาธิการ มีรถใช้ดำเนินการอยู่ 3 คัน รถแต่ละคันจัดบริการแตกต่างกัน รถคันที่ 1 สำหรับบริการเด็กในชุมชนแออัด เขตก่อสร้าง มูลนิธิสังเคราะห์ต่างๆ และโรงเรียนที่ขาดแคลนหนังสือ โดยจัดบริการเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร รถคันที่ 2 บริการกลุ่มนักศึกษาการศึกษา นอกกระบวนที่มีการจัดกิจกรรมการพบ

กลุ่ม โดยจัดในบริเวณโรงเรียน วัด โรงงาน ส่วนรถคันที่ 3 สำหรับบริการประชาชนทั่วไป โดยจัดตามสถานที่ต่างๆ เช่น บ้านคนชราบางแค ชุมชนแออัด ฯลฯ ทั้งนี้ทรัพยากรสารสนเทศ และกิจกรรมที่จัดในรถแต่ละคันจะเลือกหนังสือและ กิจกรรมที่เหมาะสม กับกลุ่มเป้าหมายที่มาใช้บริการ

- ห้องสมุดเคลื่อนที่รถพ่วงขนาดเล็ก เป็นห้องสมุดที่ใช้รถพ่วงขนาดเล็กเป็นพาหนะ ดำเนินการโดย ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร โดยดัดแปลงภายในเป็นชั้นหนังสือ ด้านข้างของ รถทั้ง 2 ด้าน เป็นบอร์ดนิทรรศการ ทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการ ประกอบด้วยหนังสือที่เน้นหนังสือเด็ก หนังสือ แนะนำอาชีพ วิดิทัศน์ และเกมส์ต่างๆ นอกจากบริการห้องสมุดแล้ว ยังมีการฝึกฝนอาชีพง่ายๆ เช่น การตัดผม การซ่อมรถ เป็นต้น การออกให้บริการจะหมุนเวียนไปในชนบทที่ขาดแคลน การรับรู้ข่าวสารประมาณเดือนละ 2-3 ครั้ง นอกจากนี้ การจัดห้องสมุดเคลื่อนที่ยังสามารถดำเนินการได้โดยนำทรัพยากรสารสนเทศ บรรจุใส่ในอุปกรณ์ประเภทต่างๆ นำเคลื่อนย้ายออกให้บริการในสถานที่ต่างๆ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ บรรจุทรัพยากรสารสนเทศเคลื่อนที่ไปให้บริการในที่ต่างๆ มีหลายประเภท ตัวอย่างโครงการห้องสมุดเคลื่อนที่ที่ใช้วัสดุ อุปกรณ์บรรจุทรัพยากรสารสนเทศที่น่าสนใจ คือ

- โครงการชุดความรู้สู่ชนบท ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใช้กล่องหนังสือ เคลื่อนย้ายไปสถานที่ต่างๆ ภายในกล่องบรรจุหนังสือ แผ่นพับ ภาพ ฯลฯ โยแต่ละกล่องมีหัวข้อเรื่องกำกับไว้ชัดเจน ภายใต้อาฟเปิด - ปิด แต่ละกล่องมีการแจ้งรายการวัสดุ ที่อยู่ภายในกล่อง ผู้ประสงค์ใช้บริการสามารถเลือกอ่านตามความสนใจ และความต้องการ หนังสือมีหลายประเภท เช่น หนังสือเด็ก การวางแผนครอบครัว สุขภาพอนามัย ยาเสพติด ฯลฯ โดยนำกล่องหนังสือไปไว้ ณ ที่อ่านประจำหมู่บ้าน โดยมีผู้นำชุมชนเช่น กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้รับผิดชอบในการ ให้บริการยืม-คืน ตลอดจนผู้ใช้สามารถ ยืมยืมความรู้ไปอ่านที่บ้านได้ด้วย โดยกำหนดช่วงเวลา การยืมและการหมุนเวียน ไปในจุดต่างๆ ตามกำหนด

- โครงการส่งเสริมการอ่านของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใช้ยืมบรรจุทรัพยากร สารสนเทศเคลื่อนย้ายไปในสถานที่ต่างๆ ยามความรู้จัดแจกเป็นใบๆ ตามหัวข้อเรื่องที่กำหนดผู้ใช้บริการสามารถเลือก ยามความรู้ในหัวข้อเรื่องตามความสนใจ จัดให้บริการตามห้องสมุดโรงเรียนในชนบท โดยมีครูบรรณารักษ์รับผิดชอบใน บริการ ยืม-คืน ตลอดจนผู้ใช้สามารถยืมยืมความรู้ไปอ่านที่บ้านได้ด้วย โดยกำหนดช่วงเวลาการยืมและการหมุนเวียน ทั้งนี้จะเปลี่ยนทรัพยากรสารสนเทศในยามความรู้สม่ำเสมอ

- ห้องสมุดเคลื่อนที่ของศูนย์วิทยพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธราช ปัจจุบันมีศูนย์วิทยพัฒนา จำนวน 10 ศูนย์ กระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆทั่วประเทศ การให้บริการมีลักษณะเช่น ใช้กระเป๋าหนังสือทำด้วยไม้บรรจุ ทรัพยากรสารสนเทศ เคลื่อนย้ายไปสถานที่ต่างๆ ที่กำหนดพร้อมการทำกิจกรรมอื่นๆ ของมหาวิทยาลัย

- ห้องสมุดเคลื่อนที่ของห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี จังหวัดนครราชสีมา ใช้ถุงหนังสือบรรจุ ทรัพยากรสารสนเทศเคลื่อนที่ ให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษาทั้งในและนอก ระบบโรงเรียน โดยเฉพาะ กลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเด็กด้อยโอกาส คนพิการ ผู้ที่อยู่ห่างไกลจากห้องสมุดหรืออาจจะมาใช้ห้องสมุดไม่สะดวก เพื่อ วัตถุประสงค์ เพื่อวัตถุประสงค์ให้ได้รับข่าวสารที่ทันสมัย รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้และการอ่าน ภายในถุงหนังสือบรรจุ หนังสือประเภทต่างๆ โดยมีอาสาสมัครบริการถุงหนังสือ เคลื่อนที่ไปบริการในชุมชน มีกำหนดระยะเวลาการเปลี่ยน ทรัพยากรสารสนเทศในถุง

3.3 รูปแบบและวิธีดำเนินงานห้องสมุดเคลื่อนที่

ห้องสมุดเคลื่อนที่ สามารถดำเนินการได้ทั้งทางบกและทางน้ำโดยใช้พาหนะแตกต่างกัน ได้แก่ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เกวียน หรือเรือ ทั้งนี้แล้วแต่สภาพการคมนาคมหรือท้องถิ่นที่ชุมชนนั้นตั้งอยู่ และเรียกชื่อแตกต่างกันออกไป เช่น ตู้หนังสือเคลื่อนที่ หีบหนังสือสู่ประตูบ้าน หรือหนังสือมีขา เป็นต้น

รูปแบบหนังสือเคลื่อนที่

ห้องสมุดเคลื่อนที่ที่สามารถจัดได้หลายรูปแบบ ที่สำคัญได้แก่

3.3.1 กระเป๋าหนังสือเคลื่อนที่ จัดโดยการคัดเลือกหนังสือใส่กระเป๋า ซึ่งอาจทำโดยผ้าหรือไม้ขนาดต่างๆ กันแล้วแต่ขนาดของสถานที่ที่จะนำออกไปให้บริการ กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนที่ด้อยโอกาสในการเข้าถึงข่าวสาร และด้อยโอกาสในการศึกษา เช่น ชาวชนบท ชาวเขา ที่ดำเนินการห้องสมุดเคลื่อนที่ในรูปแบบนี้ ได้แก่ โครงการหนังสือสัญจรสำหรับผู้ใช้แรงงาน สโมสรเด็กเคลื่อนที่ โครงการหนังสือสัญจรเพื่อเด็กในชนบทและเด็กในโรงเรียนของมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก กระเป๋าหนังสือเคลื่อนที่ของสมาคมพัฒนาการอ่านของเด็ก เป็นต้น

3.3.2 หีบหนังสือ จัดโดยการคัดเลือกหนังสือประเภทต่างๆ ใส่หีบซึ่งอาจทำด้วยอียุก ไม้ หรือสังกะสี แล้วนำออกไปให้บริการแก่ประชาชนถึงที่อยู่อาศัย เช่น โครงการหีบหนังสือสู่ประตูบ้าน โครงการหีบอียุกบรรจุหนังสือ หรือโครงการหีบหนังสือ ซึ่งให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป

3.3.3 ถูหนังสือ เป็นบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่จัดขึ้นโดยใช้ถูบรรจุหนังสือประมาณ 20 เล่ม หมุนเวียนให้ชาวบ้านในชนบทได้อ่าน โดยมีครูอาสาสมัครเป็นผู้เดินแจก

3.3.4 ห้องสมุดเรือหรือห้องสมุดลอยน้ำ เป็นบริการที่จัดให้ประชาชนที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ริมแม่น้ำ หรือทะเล เช่น ห้องสมุดเรือของโครงการศึกษานอกโรงเรียน เรือควีนอลิซาเบทที่ 2 ซึ่งเป็นเรือโดยสารข้ามทวีปที่มีห้องสมุดอยู่บนดาดฟ้าของเรือ

3.3.5 รถยนต์เคลื่อนที่ เป็นห้องสมุดเคลื่อนที่ที่จัดโดยใช้รถยนต์บรรทุกทุกหนังสือออกให้บริการแก่ประชาชนที่อยู่ตามท้องถิ่นต่างๆ ทั้งในชนบทและในเมือง เช่น โครงการห้องสมุดเคลื่อนที่เพื่อชุมชนในชนบท โครงการห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชุมชนชาวเขา โครงการตู้หนังสือเคลื่อนที่สำหรับเด็ก

3.3.6 ห้องสมุดรถไฟ เป็นการจัดบริการหนังสือให้แก่ประชาชนที่เดินทางด้วยรถไฟ เช่น โครงการส่งเสริมการอ่านบนรถไฟ

บริการห้องสมุดเคลื่อนที่นั้นสามารถจัดได้หลายรูปแบบแตกต่างกันตามสภาพของท้องถิ่น แต่เป้าหมายที่สำคัญคือ การให้ข่าวสารและความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ เพื่อการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา เพื่อความเพลิดเพลิน และเพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย หรือบุคคลอื่นๆ เพื่อร่วมจัดกิจกรรมและเพื่อการประชาสัมพันธ์

4. ความหมายของตลาด

ตลาด หมายถึง เป็นการชุมนุมกันทางสังคม แลกเปลี่ยนสินค้า กัน ในภาษาทั่วไป ตลาดหมายความรวมถึงสถานที่ที่มนุษย์มาชุมนุมกันเพื่อค้าขาย

ในทางเศรษฐศาสตร์ ตลาด หมายถึงการแลกเปลี่ยนซื้อขาย โดยไม่มีความหมายของสถานที่ทางกายภาพ การตลาดมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และยกระดับความเป็นอยู่ของมนุษย์ ในสังคม ทำให้เกิดการพึ่งพาอาศัยกันอย่างเป็นระบบในสังคมมนุษย์แต่ละคน สามารถประกอบ อาชีพที่ ตนเองถนัดและได้ใช้ความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลได้ อย่างเต็มกำลังความสามารถ และการตลาดมีบทบาทอย่างใหญ่หลวงต่อความเจริญเติบโต และพัฒนาการทางเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากการตลาดเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการวิจัย และพัฒนาหาสิ่งแปลกใหม่ มาสนองความต้องการของตลาดและสังคม ทำให้ผู้บริโภคมีโอกาส เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่ต้องการได้หลายทางและ ผลิตภัณฑ์ที่สามารถตอบสนองความต้องการ สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภค จึงมีผลทำให้เกิด การจ้างงาน เกิดรายได้กับแรงงาน และธุรกิจ ทำให้ประชาชน มีกำลังการซื้อ และสามารถสนอง ความต้องการในการบริโภค ซึ่งทำให้ มาตรฐาน การครองชีพของบุคคล ในสังคมมีระดับสูงขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ความสำคัญ ของการตลาดอาจกล่าวได้ดังนี้

- การตลาดเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน การดำเนินการตลาดของธุรกิจจะทำให้ผู้ผลิตกับผู้บริโภคเข้ามาใกล้กัน และสร้างความพึงพอใจ ให้กับผู้บริโภคด้วยการเสนอผลิตภัณฑ์ ที่ตรงต่อความต้องการของผู้บริโภค จนทำให้เกิดการ แลกเปลี่ยนในระดับผู้ซื้อและผู้ขายเกิดความพึงพอใจ การตลาดยังไม่ได้เป็นเพียง เครื่องมือทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเท่านั้นแต่ยังเป็นเครื่องมือที่สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภคอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้บริโภคเกิดความซื่อสัตย์ภักดีต่อผลิตภัณฑ์ ทำให้ผู้บริโภคกลับมาใช้ หรือซื้อซ้ำเมื่อมี ความต้องการ

- การตลาดเป็นตัวเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของผลิตภัณฑ์กับผู้บริโภค การดำเนินการทางการตลาดทำให้ผู้เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์สามารถตอบสนองและสร้างความ พึงพอใจให้แก่ผู้บริโภคได้ ด้วยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับภาวการณ์ สถานภาพ ของผู้บริโภคด้วยการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในปริมาณ ในเวลา ในสถานที่ที่ผู้บริโภคต้องการ ในราคา ที่ผู้บริโภคมีกำลังการซื้อ และโอนความเป็นเจ้าของได้ การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์กับผู้บริโภค นอกจากจะดำเนินการในหน้าทางการตลาด ให้เกิดการเชื่อมโยงสัมพันธ์กันในเรื่องดังกล่าว สิ่งที่สำคัญจะต้องกระทำอีกประการหนึ่งก็คือ การสร้างการรับรู้ให้แก่ผู้บริโภคในกิจกรรมดังกล่าว

- การตลาดเป็นตัวผลักดันให้มีการพัฒนาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ ด้วยแนวคิด ของการตลาด ในการมุ่งสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภค และรับผิดชอบต่อสังคม ผลักดันให้ผลิตต้องพัฒนาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้ตรงต่อความต้องการ และสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภค ตลอดจนถึงผู้บริโภคด้วยการเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ และการตลาดระบบการตลาดเสรี ซึ่งมีการแข่งขันกันมากในการสร้าง ความพึงพอใจ และจูงใจผู้บริโภค จึงยิ่งเป็นแรงผลักดันให้มีการพัฒนาปรับปรุง ผลิตภัณฑ์เพื่อการแข่งขัน ในตลาดเสรี

- การตลาดเป็นกลไกในการเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจ ด้วยการก่อให้เกิดการบริโภคและการพึ่งพากันอย่างเป็นระบบมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับ

ระบบเศรษฐกิจทั้งระบบ การสร้างความต้องการและการสนองความต้องการในการบริโภค ผลิตภัณฑ์ทำให้เกิดการไหลเวียนในระบบเศรษฐกิจ คือเกิดการจ้างงาน เกิดรายได้ เกิดการบริโภค และเกิดการใช้แรงงาน ซึ่งจะมีการพึ่งพากันและเชื่อมโยงไหลเวียนตามลำดับอย่างเป็นระบบ ผลจะทำให้การดำรงชีวิต ของมนุษยชาติในสังคมอยู่ในระดับที่มีการกินดีอยู่ดี มีความเป็นอยู่ อย่างเป็นสุขโดยทั่วกัน

ห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาดตามพระราชดำริ ฯ เป็นโครงการตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงเน้นหลักการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างวัฒนธรรมการอ่าน ให้ชุมชนชาวตลาดได้มีหนังสืออ่านเป็นประจำ และทรงเล็งเห็นช่องทางในการพัฒนาอาชีพสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ได้มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จัดหาหมุดโตมุดหนึ่งในตลาดจัดเป็นห้องสมุดประชาชนสำหรับชาวตลาด เพื่อให้คนที่มาจับจ่ายซื้อของในตลาดและแม่ค้า พ่อค้า ในตลาดระหว่างรอการจับจ่ายซื้อของได้อ่านหนังสือ ซึ่งส่วนหนึ่งจะเป็นหนังสือเกี่ยวกับเรื่องอาชีพของตัวเอง เพื่อจะได้เสริมอาชีพของตัวเองให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้นระหว่างรอลูกค้ามาซื้อของด้วย (แสงทองคำ, 2552)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พรรณนิภา น้อยตาม (2543) ได้ศึกษาศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจและความต้องการใช้บริการห้องสมุดเคลื่อนที่โรงเรียนเชียงคานองพระภิกษุ สามเณร จำนวน 86 รูป ในโรงเรียนมหาธาตุวิทยา อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ซึ่งได้มาโดยใช้ เทคนิคการสุ่มแบบบนเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า พระภิกษุ สามเณรมีความพึงพอใจในการใช้บริการห้องสมุดเคลื่อนที่ โดยรวม และรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ด้านการบริการและกิจกรรม ด้านครุภัณฑ์และสถานที่ และด้านบุคลากรห้องสมุด อยู่ในระดับปานกลาง มีรายชื่อที่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในแต่ละด้านคือ เนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ บริการหนังสือตำราเรียน สถานที่ตั้งของห้องที่ให้บริการ และความมีมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรพระภิกษุ สามเณรมีความต้องการใช้บริการห้องสมุดเคลื่อนที่โดยรวม และ เป็นรายด้าน 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการเป็นรายชื่อที่อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในแต่ละด้านคือ หนังสือ ตำราเรียน วิทยุทัศน์ บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด นิทรรศการเพื่อส่งเสริมการศาสนา ป้ายแสดงหมวดหมู่หนังสือให้ชัดเจนขึ้น และต้องการให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้มีความรู้แนะนำและช่วยเหลือการค้นคว้า

อัญชลี ชุ่มทอง (2547) ได้ศึกษาผู้ใช้บริการรถห้องสมุดเคลื่อนที่กรุงเทพมหานครในชุมชน 10 ชุมชน โดยศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของผู้ใช้ ความพึงพอใจในบริการปัญหา อุปสรรค และความต้องการในการใช้บริการ การศึกษาเรื่องนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต และการศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัยโดยการตีความและสร้างข้อสรุปและนำเสนอข้อมูลเป็นประเด็นเรื่องและข้อความบรรยาย ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ตระหนักถึงคุณค่าของบริการรถห้องสมุดเคลื่อนที่ในด้านความสะดวกของการใช้บริการ การส่งเสริมให้ประชาชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านในเด็ก อย่างไรก็ตาม ผู้ใช้เห็นว่ากรุงเทพมหานครยังไม่ได้ประชาสัมพันธ์บริการรถห้องสมุดเคลื่อนที่อย่างเพียงพอ และต้องการให้ขยายบริการไปสู่ชุมชนที่

ยังไม่ได้รับบริการการศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของผู้ใช้พบว่า ผู้ใช้กลุ่มหลัก ได้แก่ แม่บ้านพนักงานบริษัท และนักเรียน วัตถุประสงค์หลักของการใช้บริการคือ การพักผ่อนหย่อนใจ และการศึกษาหาความรู้ ผู้ใช้แสวงหาสารสนเทศจากแหล่งที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกที่สุด สิ่งพิมพ์ยังเป็นวัสดุสารสนเทศพื้นฐานที่มีการใช้มากที่สุด สื่อสารสนเทศที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ โทรทัศน์บริการรถห้องสมุดเคลื่อนที่ ผู้ใช้ค้นหาสารสนเทศด้วยตนเองโดยวิธีสำรวจเลือกดู ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของรถห้องสมุดเคลื่อนที่ตอบสนองพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของผู้ใช้ผู้ใช้ส่วนใหญ่พึงพอใจต่อบริการรถห้องสมุดเคลื่อนที่ ซึ่งรวมถึง การจัดบริการทรัพยากรสารสนเทศทั้งปริมาณ เนื้อหา ความทันสมัย และสภาพทรัพยากร การจัดดำเนินงานทั่วไป การจัดหมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศ และบรรณารักษ์ผู้บริการ แต่ในบางชุมชนผู้ใช้อาจไม่พึงพอใจในวันเวลาที่ให้บริการ ผู้ใช้ส่วนใหญ่ยังไม่เห็นความจำเป็นในการจัดบริการสาขาบรรณรถห้องสมุดเคลื่อนที่การศึกษาปัญหา อุปสรรค และความต้องการในการใช้บริการแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้ต้องการบริการที่สม่ำเสมอและคงเส้นคงวา ต้องการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะหนังสือและวัสดุที่ห้องสมุดจัดหา ต้องการบริการแนะนำการใช้ห้องสมุด กิจกรรมการส่งเสริมการอ่าน บริการสารสนเทศเกี่ยวกับอาชีพ การขยายบริการ สื่อโสตทัศนกรรมทั้งอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ผู้ใช้อาจยังเสนอให้ขยายบริการไปสู่กลุ่มคนผู้ด้อยโอกาส เช่น ผู้พิการทางสายตา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง สำนวจความต้องการของชาวตลาด ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด ตลาดเทศบาล ตำบลนาหว้า ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มพ่อค้าแม่ค้าและประชาชนทั่วไป ที่มาใช้บริการของตลาดเทศบาลตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดสงขลา จำนวน 50 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะและโครงสร้างของแบบสำรวจความต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสำรวจความต้องการของชาวตลาด ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาดเทศบาลตำบลนาหว้า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสำรวจความต้องการพ่อค้าแม่ค้าและประชาชนทั่วไป ที่มาใช้บริการของตลาดเทศบาลตำบลนาหว้า ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาหว้า จังหวัดสงขลา โดยแบบสำรวจความต้องการ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 รายการสำรวจ

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. การสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจความต้องการในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาดเพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสำรวจความต้องการ

ขั้นที่ 2 สร้างเครื่องมือโดยการศึกษากระบวนการสร้างแบบสำรวจความต้องการ เพื่อนำมาจัดทำแนวทางการสร้างแบบสำรวจความต้องการของห้องสมุดประชาชนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาหว้า

ขั้นที่ 3 นำแบบสำรวจความต้องการ โดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน (ในภาคผนวก ก.) เป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือความตรงเชิงเนื้อหาความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด (Item Objective Congruence : IOC) ความครอบคลุมของข้อความถามและความชัดเจนของภาษา ซึ่ง IOC คือ การใช้เกณฑ์ที่ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นตรงกัน 3 คนขึ้นไปตามข้อสังเกตของผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตามหลักการ ดังนี้

ถ้าเห็นวาสอดคล้อง โทคะแนน +1

ถ้าไม่แน่ใจ โทคะแนน 0

ถ้าเห็นว่าไม่สอดคล้อง โทคะแนน -1

แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยโดยใช้สูตร $IOC = \frac{\sum R}{N}$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดที่ได้อ่านตรวจสอบ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการทำแบบสำรวจ เรื่อง ความต้องการของชาวตลาด ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด ตลาดเทศบาลตำบลนาหว้า ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาหว้า จังหวัดสงขลา

4.2 ลงพื้นที่สำรวจความต้องการของชาวตลาด ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด ณ ตลาดเทศบาลตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดสงขลา

4.4 นำแบบสำรวจที่ได้ไปเก็บข้อมูลกลับมาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน สมบูรณ์ และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยโดยการนำข้อมูลที่ได้อาจมาจัดระเบียบข้อมูล และสรุปเป็นรายประเด็นข้อความถาม ดังต่อไปนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น สถานภาพของผู้ตอบแบบสำรวจ จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ และวุฒิการศึกษา โดยใช้การอยุ่ละแวนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลตามแบบสำรวจ โดยแยกออกเป็น 5 ข้อ ดังนี้

5.2.1 ถ้ามีการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชาวตลาด จะช่วยให้พ่อค้า/แม่ค้า ผู้มาซื้อของในตลาด ผู้แหวะพัก หรือผู้มาธุระในตลาด ได้มีที่นั่งพัก และมีหนังสือที่หลากหลาย ให้เลือกอ่านระหว่างรอได้

5.2.2 ถ้ามีการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชาวตลาด จะช่วยให้ตลาดมีสีสัน มีจุดให้บริการความรู้และความเพลิดเพลิน

5.2.3 ถ้ามีการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชาวตลาด จะทำให้พื้นที่ตลาดคับแคบ เกะกะ ไม่สะดวกในการค้าขาย

5.2.4 ถ้ามีการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชาวตลาด เชื่อว่าจะไม่มีคนใช้บริการ

5.2.5 ห้องสมุดสำหรับชาวตลาดมีประโยชน์ และควรจัดให้มีห้องสมุดสำหรับชาวตลาด

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนและหลังเรียน (\bar{X}) โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ. 2543)

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนข้อมูล

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540)

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็น
 ของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง สำรวจความต้องการของชาวตลาด ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด ตลาดเทศบาล ตำบลนาหว้า มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- เพื่อสำรวจความต้องการของชาวตลาด ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด ตลาดเทศบาลตำบลนาหว้า

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ ซึ่งได้แยกพิจารณาตาม เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา โดยใช้สถิติการร้อยละ (Percentage) เสนอเป็นตารางประกอบความเรียงอธิบายข้อมูล ผลดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ และวุฒิการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	17	34.00
หญิง	33	66.00
รวม	50	100.00
อายุ		
ต่ำกว่า 15 ปี	3	6.00
15 – 29 ปี	8	16.00
30 – 39 ปี	6	12.00
40 – 49 ปี	10	20.00
50 – 59 ปี	14	28.00
60 ปีขึ้นไป	9	18.00
รวม	50	100.00

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
นักเรียน	4	8.00
รับราชการ	4	8.00
รับจ้าง	10	20.00
เกษตรกร	8	16.00
ค้าขาย	21	42.00
อื่น ๆ	3	6.00
รวม	50	100.00
สถานะผู้ตอบแบบสอบถาม		
พ่อค้า / แม่ค้า	22	44.00
เจ้าหน้าที่ของตลาด	3	6.00
ผู้มาซื้อของในตลาด	19	38.00
ผู้แหวะพัก / มาธุระในตลาด	6	12.00
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 66.00 อายุระหว่าง 50 - 59 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 อาชีพค้าขาย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 และโดยส่วนใหญ่เป็นพ่อค้า / แม่ค้าในตลาด จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การสำรวจความต้องการ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจความต้องการตามประเด็นคำถาม 5 ข้อ โดยใช้สถิติการร้อยละ (Percentage) เสนอเป็นตารางประกอบความเรียงอธิบายข้อมูล ผลดังตาราง 2

ตารางที่ 2 ค่าร้อยละ (Percentage) แบบสำรวจความต้องการของชาวตลาด ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด ตลาดเทศบาลตำบลนาหว้า

ข้อที่	รายการสำรวจ	เห็นด้วย (คน)	ร้อยละ	ไม่เห็น ด้วย (คน)	ร้อยละ
1	ถ้ามีการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชาวตลาด จะช่วยให้พ่อค้า / แม่ค้า ผู้มาซื้อของในตลาด ผู้แหวะพักหรือผู้ที่มาธุระในตลาด ได้มีที่นั่งพัก และหนังสือที่หลากหลายให้เลือกอ่านระหว่างรอได้	50	100.00	0	0.00
2	ถ้ามีการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชาวตลาด จะช่วยให้ตลาดมีสีสัน มีจุดให้บริการความรู้และความเพลิดเพลิน	50	100.00	0	0.00
3	ถ้ามีการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชาวตลาด จะทำให้พื้นที่ตลาดคับแคบ เกะกะ ไม่สะดวกในการค้าขาย	0	0.00	50	100.00
4	ถ้ามีการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชาวตลาด เชื่อว่าจะไม่มีใครใช้บริการ	0	0.00	50	100.00
5	ห้องสมุดสำหรับชาวตลาดมีประโยชน์ และควรจัดให้มีห้องสมุดสำหรับชาวตลาด	50	100.00	0	0.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจ จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ เห็นด้วย หากมีการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชาวตลาด บริเวณตลาดเทศบาลตำบลนาหว้า ซึ่งจะช่วยให้พ่อค้า / แม่ค้า ผู้มาซื้อของในตลาด ผู้แหวะพักหรือผู้ที่มาธุระในตลาด ได้มีที่นั่งพัก และหนังสือที่หลากหลายให้เลือกอ่านระหว่างรอได้ ทำให้ตลาดมีสีสัน มีจุดให้บริการความรู้และความเพลิดเพลิน

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- หากมีการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชาวตลาด บริเวณตลาดเทศบาลตำบลนาหว้า จะมีประโยชน์ได้นั่งพักระหว่างรอ มีหนังสือให้อ่านฆ่าเวลา

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อสำรวจความต้องการของชาวตลาด ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่ สำหรับชาวตลาด ตลาดเทศบาลตำบลนาทวี มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจความต้องการของชาวตลาด ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด ตลาดเทศบาลตำบลนาทวี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พ่อค้า/แม่ค้าและประชาชนในพื้นที่อำเภอนาทวี จำนวน 50 คน ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรอิสระ คือ แบบสำรวจความต้องการของชาวตลาด ตัวแปรตาม คือ ความต้องการของชาวตลาดในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงพรรณนาเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ ซึ่งเป็นพ่อค้าแม่ค้าและประชาชนทั่วไป จำนวน 50 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 66.00 อายุระหว่าง 50 - 59 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 อาชีพค้าขาย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 และโดยส่วนใหญ่เป็นพ่อค้า / แม่ค้าในตลาด จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00

2. จากการสำรวจความต้องการของชาวตลาด ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด ตลาดเทศบาลตำบลนาทวี พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจความต้องการ จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เห็นด้วยหากมีการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชาวตลาด บริเวณตลาดเทศบาลตำบลนาทวี ซึ่งจะช่วยให้พ่อค้าแม่ค้า ผู้มาซื้อของในตลาด ผู้แวะพักหรือผู้ที่มาธุระในตลาด ได้มีที่นั่งพัก และหนังสือที่หลากหลายให้เลือกอ่านระหว่างรอได้ ทำให้ให้ตลาดมีสีสัน มีจุดให้บริการความรู้และความเพลิดเพลินแก่ผู้มาใช้บริการบริเวณตลาดเทศบาลตำบลนาทวี

อภิปรายผล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการของชาวตลาด ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด ตลาดเทศบาลตำบลนาทวี จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จากการวิจัย พบว่า พ่อค้าแม่ค้าและประชาชนทั่วไปที่มาใช้บริการห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด เทศบาลตำบลนาทวี เห็นด้วยในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด ซึ่งจะช่วยให้พ่อค้าแม่ค้า ผู้มาซื้อของในตลาด ผู้แหวะพักหรือผู้ที่มาธุระในตลาด ได้มีที่นั่งพัก และมีหนังสือที่หลากหลายให้เลือกอ่านระหว่างรอได้ ถือเป็น การฆ่าเวลาในการรอ และหากสนใจสามารถหยิบยืมกลับไปอ่านก็ได้ ทำให้ให้ตลาดมีสีสัน มีจุดให้บริการ ความรู้และความเพลิดเพลินแก่ผู้มาใช้บริการบริเวณตลาดเทศบาลตำบลนาทวี และยังเป็น การส่งเสริม ปลุกฝัง ให้ประชาชนเกิดนิสัยรักการอ่านอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. นำผลจากการวิจัยที่ได้ เสนอต่อนายกเทศบาลตำบลนาทวี เพื่อหารือแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาดให้มีความน่าสนใจและมีอาคารสถานที่รองรับเพื่อความคงทนและแข็งแรง พร้อมสำหรับให้บริการแก่ประชาชนต่อไป
2. ควรศึกษาและสำรวจความต้องการของประชาชนในเรื่องอื่น ๆ เพื่อให้ครอบคลุมและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนที่มาใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ นาทวีต่อไป

บรรณานุกรม

- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2543. *สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540. *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 7, กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สมใจ พุทธเบญพจน์.(2528). “ผลของการส่งเสริมการอ่านต่อความสนใจในการอ่าน และเข้าใช้ห้องสมุด ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- สิรินาฏ วงศ์สว่างศิริ.(2559).Retrieved 7 October 2022.From http://hs.pbru.ac.th/phocadownloadpap/hs_magazine/1_2559/7.pdf
- แสงทองคำ,(2552).Retrieved 6 October 2022.From <https://www.gotoknow.org/posts/260167>
- สำนักงานอุทยานการเรียนรู้. (2569). 60 พรรษา 60 นวัตกรรมส่งเสริมการอ่านสู่วิถีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- อัญชลี ชุ่มทอง. (2547).*การศึกษาผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนเคลื่อนที่กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ตต.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์), กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ คร. อารีย์ ชื่นวัฒนา, ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุชรี ตรีโลจน์วงศ์.
- อันโนว.(2557).Retrieved 6 October 2022.From <https://apple-faii12345.blogspot.com/2014/11/mobile-library.html>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นางสาวนิตยา	จิตภักดี	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอนาทวี
2. นางอุทัยวรรณ	บำรุงชาติ	ครูชำนาญการพิเศษศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาทวี
3. นางสุนิตย์	ไชยถาวร	ครูชำนาญการพิเศษศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาทวี

ภาคผนวก ข
แบบสำรวจเพื่อการวิจัย

แบบสำรวจความต้องการของชาวตลาด ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด

ตลาดเทศบาลตำบลนาทวี

กศน.อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง

แบบสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการของชาวตลาดและผู้มาใช้บริการตลาดเทศบาลตำบลนาทวีในการจัดให้มีห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด เพื่อนำผลการสำรวจไปใช้ในการประเมินการจัดให้มีห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด จึงขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสำรวจ โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามความคิดเห็น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 15 ปี 15 - 29 ปี 30 - 39 ปี

40 - 49 ปี 50 - 59 ปี 60 ปีขึ้นไป

3. อาชีพ

นักเรียน / นักศึกษา รับราชการ รับจ้าง

เกษตรกรรม ค้าขาย อื่น ๆ

4. สถานะผู้ตอบแบบสอบถาม

พ่อค้า / แม่ค้า เจ้าหน้าที่ของตลาด

ผู้มาซื้อของในตลาด ผู้แหวะพัก / มาธุระในตลาด

ตอนที่ 2 รายการสำรวจ

ข้อที่	รายการสำรวจ	ความคิดเห็นของท่าน	
		เห็นด้วย / ต้องการ	ไม่เห็นด้วย / ไม่ต้องการ
1	ถ้ามีการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชาวตลาด จะช่วยให้พ่อค้า / แม่ค้า ผู้มาซื้อของในตลาด ผู้แะพักหรือผู้ที่มาธุระในตลาด ได้มีที่นั่งพัก และหนังสือที่หลากหลายให้เลือกอ่านระหว่างรอได้		
2	ถ้ามีการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชาวตลาด จะช่วยให้ตลาดมีสีสัน มีจุดให้บริการความรู้และความเพลิดเพลิน		
3	ถ้ามีการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชาวตลาด จะทำให้พื้นที่ตลาดคับแคบ เกะกะ ไม่สะดวกในการค้าขาย		
4	ถ้ามีการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชาวตลาด เชื่อว่าจะไม่มีคนใช้บริการ		
5	ห้องสมุดสำหรับชาวตลาดมีประโยชน์ และควรจัดให้มีห้องสมุดสำหรับชาวตลาด		

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ข้อเสนอเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ
จากคณะทำงาน กศน.อำเภอนาทวี

ภาคผนวก ค
ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
แบบสำรวจความต้องการของชาวตลาด ในการจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด
ตลาดเทศบาลตำบลนาทวี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	สรุป
		1	2	3		
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ						
1	เพศ	1	1	1	1	ใช้ได้
2	อายุ	1	1	1	1	ใช้ได้
3	อาชีพ	1	1	1	1	ใช้ได้
4	สถานะผู้ตอบแบบสอบถาม	1	1	1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 2 รายการสำรวจ

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	สรุป
		1	2	3		
1	ถ้ามีการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชาวตลาด จะช่วยให้พ่อค้า / แม่ค้า ผู้มาซื้อของในตลาด ผู้แหวะพักหรือผู้ที่มาธุระในตลาด ได้มีที่นั่งพัก และหนังสือที่หลากหลายให้เลือกอ่านระหว่างรอได้	1	1	1	1	ใช้ได้
2	ถ้ามีการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชาวตลาด จะช่วยให้ตลาดมีสี่ส้น มีจุดให้บริการความรู้และความเพลิดเพลิน	1	1	1	1	ใช้ได้
3	ถ้ามีการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชาวตลาด จะทำให้พื้นที่ตลาดคับแคบ เกะกะ ไม่สะดวกในการค้าขาย	1	1	1	1	ใช้ได้
4	ถ้ามีการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับชาวตลาด เชื่อว่าจะไม่มีคนใช้บริการ	1	1	1	1	ใช้ได้
5	ห้องสมุดสำหรับชาวตลาดมีประโยชน์ และควรจัดให้มีห้องสมุดสำหรับชาวตลาด	1	1	1	1	ใช้ได้

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางพัทธยา โขติรัตน์

วัน เดือน ปีเกิด 29 พฤศจิกายน 2509

สถานที่เกิด อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

ที่อยู่ปัจจุบัน 156 หมู่ 4 ตำบลนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา 90160

ที่ทำงานปัจจุบัน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาทวี

ตำแหน่ง บรรณารักษ์

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2528 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏจังหวัด
สงขลา

พ.ศ. 2534 ครุศาสตร์ (ค.บ.) วิทยาลัยครูสงขลา
(มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา)

ชื่อ-สกุล	นางฉันทฎกานต์ ทองจันทร์
วัน เดือน ปีเกิด	16 เมษายน 2514
สถานที่เกิด	อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช
ที่อยู่ปัจจุบัน	22/409 ถ.การเคหะ-คลองแห หมู่ที่ 4 ตำบลคลองแก อำเภอ หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาทวี
ตำแหน่ง	ครูผู้ช่วย
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2535 มัธยมศึกษา โรงเรียนหัวไทรบำรุงราช จังหวัด นครศรีธรรมราช พ.ศ. 2540 ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พ.ศ. 2546 ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ชื่อ-สกุล นางสาวหทัยทิพย์ ชังมณี
วัน เดือน ปีเกิด 21 สิงหาคม 2534
สถานที่เกิด อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง
ที่อยู่ปัจจุบัน 17/22 หมู่ 6 ตำบลนาทิว อำเภอนาทวี
 จังหวัดสงขลา 90160
ที่ทำงานปัจจุบัน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาทวี
ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย
ประวัติการศึกษา
 พ.ศ. 2557 ศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาญี่ปุ่น
 วิชาโทพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 วิทยาเขตปัตตานี จังหวัดปัตตานี
 พ.ศ. 2563 ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยนราธิวาส
 ราชนครินทร์ จังหวัดนราธิวาส
 พ.ศ. 2564 ศีษศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษานอกระบบ
 และการศึกษาตามอัธยาศัย
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ชื่อ-สกุล	นางสาวกชกร จุลพันธ์
วัน เดือน ปีเกิด	12 พฤษภาคม 2540
สถานที่เกิด	อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา
ที่อยู่ปัจจุบัน	3 ม.3 ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา 90150
ที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาทวี
ตำแหน่ง	ครูผู้ช่วย
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2558 โรงเรียนวรนารีเฉลิม จังหวัดสงขลา พ.ศ. 2565 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา